

SOSIALURIN

Utgavari:
FØROYA JAVNAÐARFLOKKUR

Bladstj.:
Villi Sørensen.
Box 76.

Prentsmiðjan á Heysbreyt
TELF 1820

Frá lögtinginum

Skattalógin var til 1. viðgerð á tingi týsdagin 7. august. Javnaðarflokksins vegna talaði P. M. Dam og málbar seg soleiðis:

Tað ræður um at fáa broytt skattalógina beinan vegin, tí soleiðis sum nú er, er tað ein partur av fólkinum, ið ber allar byrðurnar, meðan ein annar partur sleppur nærum skattafríur.

Nú mægu vit gera eina skattalóg samsvarandi sosialistiskum hugsunnarhátti og sjónarmiði soleiðis, at skattabyrðirnar verða lagdar á teir sterku herðarnar, og ikki sum nú á tey, ið minnst orka, og sum kortini megu kóngva undir teirri tyngstu byrðuni.

Hví er ein tilfúk rættvís skipan ikki komin í lag fyrri langari tíð síðan? Svarið er einans tað, at her á landi situr tað kolsvarta afturhaldið við buktini og báðum endunum, tí verður málið um broytan av skattalógini bara útsett og útsett ár aftaná ár. Men nú krevja vit javnaðarmenn, at annað og betur skil kemur í landi okkara, og at tað verður soleiðis skipað fyrri, at eitt effektivt kontrol verður sett á stovn soleiðis at ikki hópurin av fólki skal hava høvi til at skriva sína sjálvuppgávu soleiðis, sum viðkomandi er maður til og finnur fyrri gott, meðan arbeiðsfólk og fiskimenn og fastlonað fólk verða kontrollerað til hvørt tveyoyra, meðan teir ið best orka kunna flenna at tí heila, tí eingin kann kontrollera og finna út av, annaðhvørt teir hava givið upp rætt ella ovlitið.

Einn kann velja ímillum annað hvørt at gera hetta ella hið ella at rinda skatt. Ofta hoyrir ein fólk siga um henda ella handan stórmanin, at hann hevur ikki so mikið sum hundaskatt, tó at hann og húsfólkið livir í yvirflóð við stási og ollum góðgæti. Slíkt skapar illvilja millum fólk. Harfyrri ræður um at finna eitt skattalag, sum skapar tilfriðsheit. Vit javnaðarmenn vilja ganga planökonomiska sosialistiska leið; men vit eru ikki tveirskir — tvørturímóti vilja vit tingast við aðrar flokkar og roynd at fáa tað besta úrslit, sum fáast kann undir tí kapitalistiska stýrslagnum. At fáa alt í gott rættlag, so leingi sum tað konservativa afturhaldið hevur buktina og báðar endarnar, letur seg nú einaferð ikki gera. Men

Føroysk viðurskifti til umrøðu á fólkatingi.

(Framhald av roðu Dams:)

Fiskeriet på disse områder kræver som foran anført en kolossal investering. En udvidelse af det færøske fiskeriterritorium i lighed med, hvad der er sket i Island, ville ændre billedet med hensyn til hjemmefiskeri på øerne i så høj grad, at dette ville komme til at opleve en renaissance og spille en lige så stor rolle, som det havgående fiskeri gør i dag; det ville kunne udfylde et tomrum i fiskernes beskæftigelsesmuligheder og derved virkelig muliggøre en højnelse af den færøske levestandard. Det var af så livsvigtig betydning for den islandske befolkning at få udvidet Islands fiskeriterritorium, at islanderne for at gennemføre denne udvidelse ikke veg tilbage for den mest forbitrede økonomiske strid, for ikke at sige krig, med de engelske rederier og fiskeriinteresserede.

Jeg føler mig overbevist om at være i overensstemmelse med hele det færøske folk, når jeg siger, at en udvidelse af det færøske fiskeriterritorium er ikke af mindre betydning for det færøske samfund end den islandske territorieudvidelse er for islanderne, hvorfor jeg tillader mig at lægge den høje regering og det høje tings medlemmer meget stærkt på sinde ikke at spare nogen anstrengelse for, at færingerne kan opnå i hvert fald lige så store fiskeriterritoriale indrømmelser, som islanderne har vundet.

Efter at have berørt disse to største vanskeligheder for det færøske fiskeri og bedt om den høje regerings og det høje tings hjælp til overvindelse af dem føler jeg trang til at udtrykke min tak til den høje regering og det høje ting for den ydede støtte med hensyn til afsætningen af vore eksportartikler, først og fremmest vor fiskeproduktion. Jeg tænker særlig på det spanske klipfiskemarked, afsætningen af vore småfaldende salt- og klipfisk på de øvrige sydlige landes markeder i Europa og i Amerika samt på vor sildehandel med Rusland og andre lande i den østlige zone. Uden kompensationshandel fra dansk side ville vor saltfiske-, klipfiske- og sildeeksport have haft de største vanskeligheder at slås med.

Jeg har med dem største glæde her i det høje ting været vidne til og selvfølgelig personlig stemt for en mængde goder og reformer. Det må desværre indrømmes, at den del af riget, der hedder Færøerne, på disse områder langt fra står på højde med dem øvrige del

sum sagt, vit eru tilreiðar at tingast og fáa tað frægasta úrslitið, sum fáast kann.

af riget. Men den nye styrelsesordning på Færøerne havde det som en urokkelig forudsætning, at man med hensyn til disse områder, der også er fællesanliggender skulle med forenede anstrengelser fra færøsk og dansk side hurtigst muligt eliminere al forskelsstilling. Det er i fortrosthed til denne fælles grundindstilling, at jeg glæder mig til en forstærket dansk-færøsk indsats, så vi inden alt for længe med sandhed kan sige, at man på Færøerne er lige stillet med den øvrige del af riget, hvadenten der er tale om aldersrente, invaliderente, ulykkesforsikring eller anden social forsorg kombineret med eller indarbejdet i en for hele folket gældende folkeforsikring, eller der er tale om adgang til højere og lavere skoler og undervisning af samme standard hjemme på Færøerne som hernede. Det er klart, at initiativet må komme fra færøsk side. Det har desværre skortet noget herpå, men jeg tvivler ikke om, at dette misforhold vil ændre sig.

Ved ministeriets og landsstyrets foranstaltning blev det for nogen tid siden givet kulmineeksperternes civilingeniør Marstrander i opdrag at undersøge mulighederne for en rationelt drevet større kulminedrift på Færøerne. Civilingeniør Marstrander har foretaget denne undersøgelse, og fra hans hånd foreligger en udførlig rapport. Denne rapport er meget positiv med hensyn til mulighederne for en langt større kulproduktion og til langt billigere priser, end tilfældet er i dag.

Hr. Marstrander lancerer to forslag. Det ene kræver en investering på 8—10 mill. kr., men indebærer så til gengæld mulighed for en forøgelse af kulproduktionen fra 20 000 tons årlig, som man har i dag under de meget primitive former, til flere hundrede tusind tons pr. år. Det andet forslag kræver kun ca 1½ mill. kr. og går ud på en modernisering af den nuværende primitive driftsform. Denne modernisering med moderne små kullugningsmaskiner m. m. vil efter hr. Marstrandens mening også forøge produktionen og gøre kullene billigere, om end ikke i så høj grad som det store projekt. Der foreligger altså her konkrete forslag fra en kulmineekspert. Det skal bemærkes, at hr. Marstrander en overgang har været beskæftiget i kulminedriften på Tverå og følgende har det nødvendige indgående kendskab til de lokale forhold.

I den seneste tid er der fra kyndig side rejst spørgsmål om, hvorvidt det ville lønne sig bedre på Færøerne at benytte kullene, særlig kulstøvet og den blanding af kul og ler, der smides som

ubrugeligt på affaldsdyngerne udenfor kulminerne, til fremskaffelsen af elkraft end at udbygge vandkraften.

Man vil fra færøske side være den højterede statsminister og den høje regering og det høje ting meget taknemmelig for en velvillig og positiv behandling af det færøske kulspørgsmål. Det er mit håb, at man må kunne finde veje til en positiv løsning, der indebærer det fælles gode, at den foruden at være beskæftigelsesgivende er valutabesparende, hvortil kommer billigere kul til færingerne og forhåbentlig også til den øvrige del af riget, idet en modernisering og udvidelse af kulminedriften betyder eksport af kul hertil. (Framhald.)

Av Tvøroyri

Rólant er innkomin við 500 kossom av agnsild til N. J. Mortensen.

Rankin hevur gjørt til at fara á sild og man fara út í dag.

Eisini Dráttur ger til at fara á sild.

Presidentvalið í U. S. A.

Presidentval verður í U. S. A. í november, og longu nú byrjar valstríðið, ið vanliga er ógvuliga hart haryviri.

Hin demokratisk flokkurin hevur stillað Stevenson sum valevni, og varamaður hansara verður Kefauver. — Republikanararnir stilla Eisenhower uppáttur, og varamaður hansara verður Richard Nixon.

Hann: Í morgin fari eg til pápa tín og biði hann um hond tína.

Hon: So — — og eg sum trúði, at tað vóru bein míni, ið tær dæmdi so væl!

HESS HESE HESS HESE HESS HESE

HESS HESE HESS HESE HESS HESE

VALDEMAR LÜTZEN
Telf. 1020 Thorshavn.